

Załącznik
do Uchwały Nr XIX/162/2012
Rady Gminy Czerwonka
z dnia 27 grudnia 2012 r.

**Program
usuwania wyrobów zawierających azbest
z terenu Gminy Czerwonka
na lata 2012 - 2032**

Czerwonka, 2012 r.

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	3
1.1. Informacje wprowadzające.....	3
1.2. Ogólne informacje o gminie Czerwonka	4
2. Cele i zadania „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czerwonka”	5
3. Ogólne informacje o azbestie	5
4. Obowiązujące w Polsce akty prawne dotyczące azbestu oraz ochrony przed jego szkodliwością	9
4.1. Uregulowania prawne użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest	9
4.2. Akty prawne regulujące szczegółowo użytkowanie i usuwanie wyrobów zawierających azbest.....	9
5. Postępowanie z odpadami zawierającymi azbest	11
5.1. Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości	11
5.2. Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.....	12
5.3. Obowiązki wykonawców prac związanych z usuwaniem azbestu oraz postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest	13
5.4. Składowiska przyjmujące odpady zawierające azbest.....	18
5.5. Odpowiedzialność prawna.....	22
6. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Czerwonka	23
6.1. Określenie szacunkowej ilości azbestu	23
6.2. Finansowe aspekty realizacji programu	26
7. Założenia programu	27
8. Harmonogram rzeczowy realizacji programu	34
9. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	35
10. Podsumowanie.....	38
11. Załączniki.....	39

1. Wprowadzenie

1.1. Informacje wprowadzające.

Azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. W związku z tym powstało wiele regulacji prawnych zakazujących stosowania i produkcji wyrobów zawierających ten minerał, a także nakazujących usunięcie wyrobów już istniejących.

Dnia 19 czerwca 1997 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjął Rezolucję w sprawie wycofania azbestu z gospodarki (M.P. z 1997 r. Nr 38, poz. 373), której efektem było powstanie „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Program został przyjęty 14 maja 2002 r., a jego zadaniem było określenie warunków sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest.

W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. Program zastępuje dotychczasowy „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, stosowanych na terytorium Polski”. Zgodnie z polskim prawem wyroby zawierające azbest mogą być użytkowane w budynkach, instalacjach i urządzeniach nie dłużej niż do końca 2032 r.

Program określa zadania niezbędne do zakończenia procesu oczyszczenia kraju z azbestu, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie wystąpiły m.in. w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Zadania te, przewidziane do realizacji na poziomie centralnym, wojewódzkim i lokalnym, ujęto w pięciu blokach tematycznych. Są to:

- działania legislacyjne,
- edukacyjno-informacyjne obejmujące: działania skierowane do dzieci i młodzieży, szkolenia pracowników administracji rządowej i samorządowej, opracowywanie materiałów informacyjnych i edukacyjnych, ocenę i promocję technologii unicestwiania włókien azbestu w odpadach azbestowych, organizację krajowych i międzynarodowych szkoleń, seminariów, konferencji, kongresów i udział w nich;
- zadania w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest obejmujące: usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, oczyszczanie terenów nieruchomości, oczyszczanie obiektów użyteczności publicznej, miejsc publicznych, terenów byłych zakładów produkujących wyroby zawierające azbest, budowę składowisk odpadów azbestowych oraz budowę instalacji i urządzeń do unicestwiania włókien azbestu w odpadach azbestowych, zadania wspierające, w tym wsparcie finansowe opracowywania

programów usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczania terenów z azbestu na wszystkich szczeblach;

- monitoring realizacji *Programu* w postaci elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej monitoringu procesu usuwania wyrobów zawierających azbest;
- działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia, w tym działalność Ośrodka Referencyjnego Badań i Oceny Ryzyka Zdrowotnego Związanych z Azbestem.

1.2. Ogólne informacje o gminie Czerwonka.

Gmina Czerwonka jest gminą wiejską położoną w środkowo – północnej części województwa mazowieckiego, w środkowej części powiatu makowskiego. Według fizyczno-geograficznego podziału Polski leży ona na Nizinie Północno-Mazowieckiej pomiędzy doliną Orzyca i Narwi na Wysoczyźnie Ciechanowskiej, zajmuje obszar około 110,6 km² (11.059 ha).

Gmina Czerwonka sąsiaduje z 6 gminami wiejskimi, od południa z gminami Szelków i Rzewnie, od zachodu z miastem Maków Maz. i gminą Karniewo, od północy z gminą Płoniawy-Bramura i Sypniewo i od wschodu z gminą Młynarze i miasto-gminą Różan. Odległość miejscowości gminnej Czerwonka od Makowa Maz. będącej siedzibą powiatu wynosi 10 km.

Infrastruktura komunikacyjna, a w szczególności sieć dróg i połączenia gminy z innymi ośrodkami jest bardzo dobra. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 60, biegnąca z Płocka przez Ciechanów, Maków Mazowiecki, Ostrów Mazowiecką do Białegostoku a następnie na Białoruś. Jest to tzw. daleka obwodnica Warszawy, będąca jednym z kilku tranzytowych szlaków łączących wschód i zachód Europy. Oprócz drogi krajowej teren gminy przecina droga wojewódzka nr 626 (długość 9 km) i sześć dróg powiatowych o łącznej długości 40,7 km.

Gmina Czerwonka liczy 2.699 mieszkańców.

Rolniczy charakter gminy sprawia, że staje się ona coraz atrakcyjniejszym miejscem do wypoczynku i stałego osiedlania się dla zmęczonych trudami codziennego życia w wielkich aglomeracjach.

Doskonałe możliwości i niewielkie odległości od dużych miast (45 km od Ostrołęki, 40 km od Ciechanowa, 35 km od Przasnysza i 100 km od Warszawy) a także bardzo dobrze rozwinięta sieć dróg gminnych większości o nawierzchni bitumicznej jest kolejnym atutem naszej gminy.

Mimo rozdrobnienia gospodarstw rolnych istnieją duże, specjalistyczne gospodarstwa rolne będące wizytówką naszej gminy.

Na terenie gminy Czerwonka znajdują się 443 gospodarstwa rolne (Powszechny Spis Rolny 2002 r.). Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi ok. 7,8 ha. Lasy zajmują powierzchnię 4.460 ha co stanowi 40% ogólnej jej powierzchni.

2. Cele i zadania „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czerwonka”.

Głównym celem „Programu” jest przygotowanie planu oczyszczania terenu Gminy Czerwonka z wyrobów zawierających azbest poprzez ich demontaż i unieszkodliwienie do końca 2032 r., co doprowadzi do wyeliminowania szkodliwego wpływu i niebezpiecznych dla zdrowia skutków działania azbestu.

Cel ten zostanie zrealizowany poprzez przyjęcie następujących zadań:

- inwentaryzację i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest, uaktualnianą corocznie,
- edukację mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania,
- podjęcie działań w celu pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu,
- pomoc w pozyskiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym, innym posiadaczom zasobów mieszkaniowych oraz przedsiębiorcom na wymianę pokryć,
- niedopuszczenie do powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest,
- monitoring i ocena realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czerwonka”

3. Ogólne informacje o azbecie.

Nazwa azbest odnosi się do sześciu minerałów włóknistych z grupy serpentynów (chryzotyl) i amfiboli (krokidolit, amosyt termolit, aktynolit i antofilit). Skład chemiczny

chryzotyli jest jednolity, natomiast skład chemiczny i właściwości fizyczne amfiboli są bardzo zróżnicowane. Rozdrabnianie włókien chryzotyliowych może prowadzić do uzyskania oddzielnych pojedynczych włókien, podczas gdy rozdrabnianie amfiboli może zachodzić wzdłuż określonej płaszczyzny krystalograficznej włókna. Mechanizmy rozdrabniania amfiboli są ważne ze względu na działanie biologiczne, gdyż wpływają na liczbę cząstek, ich powierzchnię właściwą i ogólną respirabilność, co jest szczególnie istotne w przypadku włókien krokidolitowych, które są najbardziej szkodliwą odmianą azbestu.

Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są w dwóch klasach, przyjmując jako kryterium zawartość azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościową wyrobu.

Klasa I – wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m^3 definiowane jako „miękkie” (słabo spoiście) zawierające powyżej 20% azbestu i małą ilość lepiszcza. Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia stwarzając poważne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego. Najczęściej stosowanymi w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu takie jak, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe oraz materiały i wykładziny cierne.

Klasa II – wyroby o gęstości objętościowej większej niż 1000 kg/m^3 definiowane jako „twarde” zawierające poniżej 20% azbestu. Włókna azbestowe w tych wyrobach są mocno związane i nawet w przypadku mechanicznego uszkodzenia materiału w stosunkowo niewielkiej ilości przedostają się do otoczenia. Wyroby „twarde” są odporne na destrukcję, a duże niebezpieczeństwo zanieczyszczenia środowiska i zagrożenia zdrowia ludzkiego występuje przy ich obróbce mechanicznej (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych.

Do tej klasy wyrobów zaliczane są między innymi:

- powszechnie stosowane płyty azbestowo-cementowe faliste,
- płyty „karo”,
- płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym,
- rury służące do wykonywania instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych.

Azbest znalazł bardzo szerokie zastosowanie w różnego rodzaju technologiach przemysłowych, budownictwie, energetyce, transporcie w postaci ponad 3000 wyrobów.

W Polsce największe ilości azbestu zużywano w różnych procesach produkcyjnych w latach 70-tych – około 100 tys. Mg rocznie, natomiast w latach 80-tych ilość zużywanych wyrobów zmniejszyła się do około 60 tys. Mg, a na początku lat 90-tych do 30 tys. Mg.

Budownictwo

Najwięcej wyrobów azbestowych wykorzystano w budownictwie i do produkcji materiałów budowlanych - około 85% z całości wytworzonych wyrobów. Z szacunkowych ocen wynika, że w Polsce na dachach i fasadach budynków znajduje się obecnie ok. 1,35 miliarda m² płyt azbestowo-cementowych co daje blisko 15 mln Mg. Innym rodzajem wyrobów azbestowych stosowanych w budownictwie zarówno mieszkalnym jak i przemysłowym są rury azbestowo-cementowe, których ilość szacuje się na około 600 tys. ton. Z danych przytoczonych w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” wynikało, że największe nagromadzenie wyrobów zawierających azbest występuje w województwie mazowieckim i lubelskim (powyżej 2 mln ton) natomiast najmniejsze w województwach opolskim i lubuskim (poniżej 0,5 mln ton).

Energetyka

W przemyśle energetycznym wyroby zawierające azbest szacuje się na około 300 tys. ton, a stosowano je w:

- kominach o dużej wysokości (dylatacje wypełnione sznurem azbestowym),
- chłodniach kominowych (płyty azbestowo-cementowe w zraszalnikach i w obudowie wewnętrznej chłodni),
- chłodniach wentylatorowych w obudowie wewnętrznej chłodni oraz w rurach odprowadzających parę,
- zraszalnikach itp. (w formie izolacji cieplnej ze sznura azbestowego),
- w izolacjach tras ciepłowniczych (jako płaszcze azbestowo-cementowe lub azbestowo-gipsowe).

Transport

Azbest stosowano do termoizolacji i izolacji elektrycznych urządzeń grzewczych w elektrowozach, tramwajach, wagonach kolejowych jako: maty azbestowe w grzejnikach i tablicach rozdzielni elektrycznych, w termoizolacji silników pojazdów mechanicznych, w uszczelkach pod głowicę, elementach kolektorów wydechowych oraz elementach ciernych – sprzęgłach i hamulcach. Powszechnie stosowano azbest również w przemyśle lotniczym

i stoczniowym, np. na statkach, szczególnie w miejscach narażonych na ogień.

Przemysł chemiczny

Z azbestu wykonane są przepony stosowane w elektrolitycznej produkcji chloru oraz azbest występuje w hutach szkła (np. w wałach ciągnących).

Azbest stwarza zagrożenie dla życia ludzkiego w momencie, gdy dojdzie do korozji lub uszkodzenia wyrobów zawierających azbest poprzez łamanie, kruszenie, cięcie czy szlifowanie. Wówczas uwalniane są do powietrza włókna azbestu, które poprzez układ oddechowy przedostają się do płuc przyczyniając się do następujących chorób: pylicy płuc (azbestozy), raka płuca i znacznie rzadziej międzybłoniaka. Możliwe są także nowotwory o innej lokalizacji. Dla pylicy płuc i raka płuc udowodniono zależność między skutkiem zdrowotnym a dawką kumulowaną pyłu; w przypadku obydwu schorzeń udowodniono wzrost ryzyka u nałogowych palaczy tytoniu.

Zachorować mogą osoby, które miały kontakt z azbestem ze względu na rodzaj wykonywanej pracy oraz osoby narażone na długotrwałe wdychanie włókien azbestowych o małym stężeniu, ale też osoby narażone na krótkotrwałe przebywanie w miejscu o dużym stężeniu włókien azbestowych.

Narażenie zawodowe na azbest może w Polsce występować:

- w zakładach, które uzyskały tymczasową zgodę na produkcję wyrobów zawierających azbest, określaną corocznie w drodze rozporządzenia ministra gospodarki,
- podczas usuwania lub zabezpieczania wyrobów zawierających azbest w wielu gałęziach przemysłowych, w tym w budownictwie, w stoczniach, w przemyśle maszynowym, samochodowym, hutniczym, itd.

Brak danych o minimalnej ilości azbestu, która wywołuje choroby. Wiadomo, że im więcej włókien azbestu wdychanych jest do układu oddechowego, tym większe jest ryzyko choroby. Objawy chorobowe w postaci bólu w klatce piersiowej, silnego kaszlu, i duszności mogą występować nawet po 30 latach od momentu kontaktu z pyłem azbestowym.

4. Obowiązujące w Polsce akty prawne dotyczące azbestu oraz ochrony przed jego szkodliwością

4.1. Uregulowania prawne użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest

Azbest, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, zaliczany jest do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska i dlatego powinien być wykorzystywany, przemieszczany i eliminowany przy zachowaniu szczególnych środków ostrożności. Instalacje lub urządzenia, w których był lub jest wykorzystywany azbest, powinny zostać oczyszczone lub unieszkodliwione. Ustawa nakłada na wykorzystującego wyroby zawierające azbest, obowiązek sukcesywnej eliminacji i obowiązek dokumentowania rodzaju, ilości i miejsc ich występowania oraz sposobu ich eliminowania oraz obowiązek przedkładania marszałkowi województwa okresowych informacji o rodzaju, ilości i miejscach ich występowania.

W przypadku osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami ustawa nakłada obowiązek przedłożenia informacji o rodzaju, ilościach i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest (budynki mieszkalne, obiekty użytkowe, gospodarcze i inne) w formie uproszczonej odpowiednio do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta do 31 stycznia każdego roku.

Ustawa nakłada także na wójta, burmistrza, prezydenta miasta obowiązek przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania m. in. azbestu (wyrobów zawierających azbest) raz na rok, do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy.

4.2. Akty prawne regulujące szczegółowo użytkowanie i usuwanie wyrobów zawierających azbest

Do głównych aktów prawnych regulujących szczegółowe wymagania i zasady użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest należą:

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (j.t. Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz.1243 ze zm.);
2. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 25 poz.150 ze zm.);

3. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1085, ze zm.);
4. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (j.t. Dz. U. z 2010 r., Nr 243, poz.1623 ze zm.);
5. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (j. t. Dz. U. z 2004 Nr 3, poz. 20 ze zm.);
6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2011 r. Nr 227, poz.1367 ze zm.);
7. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011 r., Nr 8, poz.31);
8. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r., Nr 71, poz.649 ze zm.);
9. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. z 2005 r., Nr 216, poz.1824);
10. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2002 r. Nr 217 poz.1833 ze zm.);
11. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. z 2005 r. Nr 160 poz.1356);
12. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. z 2009 r. Nr 124, poz. 1033);
13. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2001 Nr 112, poz. 1206);

14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. z 2010 r. Nr 249, poz. 1673);
15. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, zatwierdzony przez Radę Ministrów w dniu 14 lipca 2009 r.;
16. Dyrektywa Rady Unii Europejskiej z dnia 19 marca 1987 r. w sprawie ograniczania zanieczyszczenia środowiska azbestem i zapobiegania temu zanieczyszczeniu (Dz. Urz. WE L 85 z 28.03.1987, str. 40 - 45);
17. Dyrektywa Rady Unii Europejskiej 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L z 1996 r. Nr 257, str. 26-40, ze zm.).

5. Postępowanie z odpadami zawierającymi azbest

Warunkiem bezpiecznego dla ludzi i środowiska użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest jest rzetelnie sporządzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i ocena jego stanu, określająca, w zależności od rodzaju, stanu i sposobu zastosowania azbestu, stopień pilności wymiany wyrobów zawierających azbest.

5.1. Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości

Właściciel lub zarządca nieruchomości przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest zobowiązany jest do:

- 1) kontroli wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest,
- 2) sporządzenia i przedłożenia organowi nadzoru budowlanego oceny stanu i dokumentacji miejsca zawierającego azbest,
- 3) usuwania wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia,
- 4) sporządzania (corocznie) planu kontroli jakości powietrza obejmującej pomiar stężenia azbestu, dla każdego pomieszczenia, w którym znajdują się instalacje lub urządzenia zawierające azbest lub wyroby zawierające azbest,
- 5) przeglądu i oznakowania, w sposób przewidziany przez prawo miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,

- 6) sporządzenia inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury,
- 7) zgłoszenia właściwemu organowi architektoniczno – budowlanemu prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami budowlanymi,
- 8) sporządzenia i przedłożenia marszałkowi województwa – dot. przedsiębiorców lub wójtowi gminy – dot. osób fizycznych nie będącymi przedsiębiorcami corocznej aktualizacji informacji o:
 - wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania (załącznik nr 1) po wcześniejszym dokonaniu oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest (załącznik nr 2),

5.2. Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów:

- 1) identyfikacja azbestu w wyrobach przeznaczonych do usunięcia przez uprawnione laboratorium. Do identyfikacji azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach jest zobowiązany wykonawca prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium;
- 2) zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest do właściwego organu administracji architektoniczno – budowlanej;
- 3) uzyskanie od wykonawcy prac, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania robót i oczyszczenia z azbestu, a następnie przechowywanie go przez okres co najmniej 5 lat, wraz z inną dokumentacją budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu.

Istotnym elementem funkcjonowania Programu będzie zgłaszanie przez mieszkańców, poprzez przedłożenie karty przekazania odpadu, do Urzędu Gminy Czerwonka faktu usunięcia wyrobów zawierających azbest, celem wprowadzenia zmian do Bazy Azbestowej.

5.3. Obowiązki wykonawców prac związanych z usuwaniem azbestu oraz postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest

Przepisy w sposób jednoznaczny nie precyzują, kto może być wykonawcą prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Biorąc jednak pod uwagę obowiązki, jakie postawiono przed wykonawcą tych prac należy wnioskować, że tego typu prace powinna wykonywać wyspecjalizowana jednostka:

- 1) posiadająca zezwolenie na prowadzenie działalności, w wyniku której powstają odpady niebezpieczne,
- 2) posiadająca odpowiednie wyposażenie techniczne do prowadzenia takich prac,
- 3) zatrudniająca pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu materiałów zawierających azbest.

Wykonawcy prac polegających na demontażu elementów azbestowych jako wytwórcy odpadów niebezpiecznych, przed przystąpieniem do wykonywania prac, zobowiązani są do:

- 1) uzyskania odpowiednio zezwolenia, pozwolenia, decyzji zatwierdzenia programu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenia organowi informacji o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi;
- 2) przeszkolenia przez uprawnioną instytucję zatrudnionych pracowników, osób kierujących lub nadzorujących prace polegające na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczeniu i usuwaniu tych wyrobów oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania;
- 3) pracownicy zatrudnieni w narażeniu na azbest powinni być wyposażeni w odpowiednie do warunków pracy środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie ochronne;
- 4) opracowania przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest. Plan prac zawiera informacje określone w obowiązujących przepisach;
- 5) przed przystąpieniem do prac, w terminie co najmniej 7 dni, wykonawca jest zobowiązany do zgłoszenia tego faktu właściwemu organowi nadzoru budowlanego, właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy oraz właściwemu państwowemu inspektorowi sanitarnemu.

Zgłoszenie zawiera informacje określone w obowiązujących przepisach.

Informacje, które powinien zawierać szczegółowy plan prac usuwania wyrobów azbestowych oraz zgłoszenie organowi nadzoru budowlanego, okręgowemu inspektorowi pracy oraz właściwemu państwowemu inspektorowi sanitarnemu określa rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 71, poz. 649 ze zm.).

Przed przystąpieniem do prac polegających na demontażu elementów zawierających azbest wykonawca jest zobowiązany odpowiednio przygotować miejsce prowadzenia prac m.in. poprzez:

- 1) odizolowanie obszaru prac od otoczenia poprzez stosowanie osłon zabezpieczających przenikanie azbestu do środowiska;
- 2) ogrodzenie terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla pieszych, przy zastosowaniu odpowiednich osłon;
- 3) umieszczenie w strefie prac w widocznym miejscu tablic informacyjnych „Uwaga! Zagrożenie azbestem”, „Uwaga zawiera azbest” bądź „Uwaga! Zagrożenie azbestem – krokidolitem”;
- 4) przy pracach elewacyjnych powinny być stosowane odpowiednie kurtyny zasłaniające fasadę obiektu, aż do gruntu, a teren wokół objęty kurtyną, powinien być wyłożony grubą folią, dla łatwego oczyszczania po każdej zmianie roboczej.

Wszystkie prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest należy prowadzić w taki sposób, aby uniemożliwić emisję azbestu do środowiska oraz zminimalizować pylenie. Aby to osiągnąć:

- 1) wyroby azbestowe przed ich usuwaniem lub demontażem powinny być nawilżone wodą i utrzymywane w stanie wilgotnym przez cały czas pracy;
- 2) wyroby (płyty, kształtki, rury) należy demontować w całości, unikając destrukcji mechanicznej (łamanie, kruszenie, cięcie, szlifowanie itp.), tam gdzie jest to technicznie możliwe;
- 3) do odspajania materiałów trwale związanych z podłożem należy używać wyłącznie ręcznych lub wolnoobrotowych narzędzi mechanicznych wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze;
- 4) w przypadku występowania stężeń pyłu azbestu przekraczających dopuszczalne wartości dla miejsca pracy należy prowadzić kontrolny monitoring powietrza;

- 5) codziennie zabezpieczać zdemontowane wyroby i odpady zawierające azbest i magazynować je na wyznaczonym i zabezpieczonym miejscu;
- 6) usunięte wyroby azbestowe ($>1000 \text{ kg/m}^3$ tj. płyty i części płyt azbestowo – cementowych) należy pakować w folię polietylenową o grubości nie mniejszej niż 2 mm;
- 7) przed opakowaniem pyłu azbestowe, wyroby i odpady wyrobów azbestowych miękkich ($<1000 \text{ kg/m}^3$) należy zestalić przy użyciu cementu;
- 8) opakowania z odpadami powinny być szczelnie zamknięte i oznakowane w sposób trwały.

Po zakończeniu prac polegających na demontażu elementów azbestowych należy oczyścić teren robót i jego otoczenie. Prace porządkowe należy wykonywać starannie stosując metody uniemożliwiające emisję pyłu azbestu do środowiska przez zastosowanie urządzeń filtracyjno – wentylacyjnych z wysoko skutecznym filtrem lub na mokro.

Po wykonaniu prac wykonawca jest zobowiązany do przedstawienia zleceniodawcy (właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości) pisemnego oświadczenia stwierdzającego prawidłowość wykonania prac. W przypadku, kiedy przedmiotem prac były wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m^3 lub wyroby mocno uszkodzone i zniszczone lub prace obejmowały wyroby zawierające azbest krokidolit lub prowadzone były w pomieszczeniach zamkniętych, wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia wyników badania powietrza, przeprowadzonego przez uprawnione do tego laboratorium lub instytucję.

Odpady powstające podczas usuwania wyrobów z azbestem powinny być hermetyzowane w miejscu powstawania tj. w strefie pracy. Sposób pakowania wyrobów i odpadowych wyrobów zawierających azbest uzależniony jest od ich rodzaju i postaci fizycznej oraz spełnić musi podstawowy warunek jakim jest eliminacja możliwości emisji włókien azbestowych do powietrza. Materiały zawierające azbest powinny być utrzymane w czasie pakowania w stanie wilgotnym i umieszczane w opakowaniach przeznaczonych do ostatecznego składowania. Pyły i kawałki płyt azbestowo cementowych tzn. wyroby o gęstości powyżej 1000 kg/m^3 powinny być pakowane w folię polietylenową, po czym trwale wiązane z paletą. Odpady w postaci usuniętych rur azbestowo-cementowych należy pakować w rękaw z folii polietylenowej. Pył azbestowy z urządzeń odpylających, drobne odpady z wyrobów azbestowo – cementowych oraz odpady „miękkie” należy umieszczać w workach z folii polietylenowej. Worki zamknięte przez zgrzewanie lub zalepione taśmą samoprzylepną umieszcza się w opakowaniach kontenerowych typu „big – bag” wykonanych z tkanin z tworzyw sztucznych. Odpady tego typu mogą być również zestalane w miejscu powstawania.

W mobilnej instalacji przygotowany jest zarób tych odpadów z cementem, którym wypełnia się łatwo rozbieralne formy (np. z drewna). Po utwardzeniu uzyskane bloczki pakowane są w folię i umieszczane w kontenerze transportowym. Odpady o ostrych krawędziach np. części metalowe fragmenty konstrukcji należy pakować w pudła, a następnie umieścić w workach z folii polietylenowej lub owinąć folią. Wszystkie opakowania z odpadami azbestowymi powinny być oznakowane międzynarodowym znakiem ostrzegawczym umieszczanym na wyrobach i odpadach zawierających azbest (zał. Nr 3).

Przedsiębiorca, który prowadzi działalność w zakresie transportu odpadów jest zobowiązany uzyskać zezwolenie na prowadzenie tej działalności. Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów wydaje starosta lub Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska. Transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, należy prowadzić z zachowaniem przepisów dotyczących transportu towarów niebezpiecznych spełniając określone w tych przepisach kryteria klasyfikacyjne.

Do przedsiębiorcy prowadzącego działalność wyłącznie w zakresie ich transportu na składowisko należy:

- posiadanie karty przekazania odpadu z potwierdzeniem przejęcia odpadu,
- posiadanie dokumentu przewozowego z opisem towarów (odpadów) niebezpiecznych,
- posiadanie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu odpadów niebezpiecznych,
- posiadanie przez kierowcę zaświadczenia ADR o ukończeniu kursu doszkalającego dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne,
- oznakowanie pojazdu odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi,
- utrzymanie czystości skrzyni ładunkowej pojazdu,
- sprawdzenie stanu opakowań i ich oznakowanie literą „a”,
- sprawdzenie umocowania przesyłki z odpadami w pojeździe.

Odpady niebezpieczne zawierające azbest transportowane są na składowisko przeznaczone do składowania tego typu odpadów. Tam następuje ich przekazanie następnemu posiadaczowi odpadów – zarządzającemu składowiskiem i potwierdzenie tego faktu na karcie przekazania odpadu.

Odpady zawierające azbest nie mogą być poddawane odzyskowi i z tego względu jedynym sposobem ich unieszkodliwiania jest składowanie. Dopuszcza się jednak przetwarzanie odpadów zawierających azbest w urządzeniach przewoźnych zapewniających takie przekształcenie włókien azbestu, aby nie stwarzały one zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzi oraz dla środowiska. Jeżeli jednak odpady powstałe po procesie przetwarzania odpadów zawierających azbest w urządzeniach przewoźnych nadal zawierają włókna azbestu,

podlegają unieszkodliwieniu przez składowanie na składowisku odpadów niebezpiecznych. Zasady składowania tych odpadów regulowane są ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach. Szczegółowe przepisy zawarte są w stanowiącym akt wykonawczy do wymienionej ustawy, rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk (Dz. U. z 2003 r., Nr 61, poz. 549 ze zm.). Zgodnie z tym rozporządzeniem odpady zawierające azbest należy deponować na składowiskach odpadów niebezpiecznych przeznaczonych wyłącznie do tego celu lub na wydzielonych częściach składowisk odpadów niebezpiecznych mogących przyjmować również inne odpady niebezpieczne oraz na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne pod warunkiem, że spełnione są warunki techniczne do bezpiecznego składowania tych odpadów.

Odpady pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej mogą być deponowane na składowiskach urządzonych w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu ze ścianami bocznymi zabezpieczonymi przed rozsypywaniem. Odpady zawierające azbest powinny być składowane selektywnie, w izolacji od innych, a miejsce składowania musi być oznakowane i zaznaczone na planie sytuacyjnym składowiska.

Powierzchnia składowiska odpadów powinna być zabezpieczana przed emisją pyłów poprzez przykrycie folią lub warstwą gruntu każdorazowo po złożeniu odpadów. Składowanie odpadów zawierających azbest powinno być zakończone na poziomie 2 m poniżej poziomu terenu otoczenia, a następnie składowisko należy wypełnić ziemią do poziomu terenu. Dno składowiska powinno być usytuowane w odległości nie mniejszej niż jeden metr od maksymalnego poziomu górnego zwierciadła wód podziemnych. Składowisko powinno posiadać ogrodzenie i stały nadzór w okresie eksploatacji.

Teren składowiska, którego eksploatacja została zakończona powinien podlegać okresowej kontroli stanu powierzchni, na której nie dopuszcza się wykonywania wykopów, instalacji podziemnych, naziemnych oraz budynków. Zarządzający składowiskiem zobowiązany jest do ewidencjonowania rodzaju i ilości odpadów umieszczonych na składowisku odpadów oraz czasu ich składowania.

5.4. Składowiska przyjmujące odpady zawierające azbest

Odpady zawierające azbest powinny być deponowane wyłącznie na składowiskach przeznaczonych do tego rodzaju odpadów lub na wydzielonych częściach składowiska odpadów niebezpiecznych. Ilość składowisk, na których mogą być deponowane odpady zawierające azbest, mimo ciągłego ich przyrostu w ostatnim okresie, jest niewspółmierna do potrzeb. W kraju istnieje aktualnie niewiele obiektów przyjmujących odpady z azbestem, które wymieniono poniżej:

woj. dolnośląskie

- Składowisko Odpadów Przemysłowych, ul. Górnicza 1, 58-303 Wałbrzych zarządzane przez Mo-BRUK J. Mokrzycki Sp. K. 33-322. Korzenna 214,
- Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Marcinowie zarządzane przez Gminę Trzebnica, Pl. Piłsudskiego 1, 55-100 Trzebnica
- Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Trzebczu zarządzane przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Miejskiej Sp. z o.o., ul. Dąbrowskiego 2, 59-100 Polkowice

woj. kujawsko-pomorskie

- Składowisko Odpadów ECO-POL Sp. z o.o. Małociechowo, 86-120 Pruszcz zarządzane przez ECO-POL Sp. z o.o., ul. Dworcowa 9, 86-120 Pruszcz

woj. lubelskie

- Składowisko Odpadów Niebezpiecznych, Poniatowa Wieś, 24-320 Poniatowa zarządzane przez Przeds. Gosp. Kom. Sp. z o.o. ul. Młodzieżowa 4, 24-320 Poniatowa oraz przez Lubelską Agencję Ochrony Środowiska S.A., ul. Kuźnicza 15, 21-045 Świdnik,
- Składowisko odpadów Piaski Zarzecze II (kwatery odpadów azbestowych), Kraśnik zarządzane przez WOD-BUD Sp. z o.o., ul. Piłsudskiego 12/1, 23-200 Kraśnik
- Składowisko Odpadów Azbestowych w Srebrzyszczu, gm. Chełm, Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., ul. Ks. Piotra Skargi 11, 22-100 Chełm

woj. lubuskie

- Składowisko odpadów zawierających azbest, ul. Małczyńska 180, Chróścik, gm. Gorzów Wlkp. zarządzane przez Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o., ul. Teatralna 49, 66-400 Gorzów Wlkp.

woj. łódzkie

- składowisko odpadów niebezpiecznych w Jadwinówce, gm. Radomsko, zarządzane przez TRANSPORT METALURGIA Sp. z o.o., ul. Reymonta 62,

woj. małopolskie

- Jednostka Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o. w Tarnowie, ul. Kwiatkowskiego 8, 33-101 Tarnów

woj. mazowieckie

- Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Rachocinie, gm. Sierpc, zarządzane przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, ul. Traugutta 33, 09-200 Sierpc

woj. podkarpackie

- Składowisko Odpadów w Młynach, Zakład Gospodarki Komunalnej Gminy Radymno z/s w Skołoszowie 341, 37-550 Radymno

woj. pomorskie

- Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o., Gliwa Mała 8, 82-500 Kwidzyn

woj. śląskie

- Składowisko odpadów CONFICO-POLAND Sp. z o.o., ul. Dębiny 36, Jastrzębie Zdrój, zarządzane przez CONFICO-POLAND Sp. z o.o., ul. Graniczna 29, 40-956 Katowice

woj. świętokrzyskie

- Środowisko i Innowacje Sp. z o.o. Dobrów 8, 28-142 Tuczepy

woj. warmińsko-mazurskie

- Kwatera na odpady niebezpieczne, Półwieś, gm. Zalewo, zarządzana przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o., ul. 3-go Maja 8, 14-100 Ostróda
- Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o., ul. Szańcowa 1, 82-300 Elbląg

woj. wielkopolskie

- składowisko odpadów niebezpiecznych w Koninie, zarządzane przez Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o., ul. Sulańska 11, Konin

woj. zachodniopomorskie

- Zakład Odzysku Odpadów, ul. Lubuszan 80, 76-004 Sianów, zarządzane przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Koszalinie, ul. Komunalna 5, 75-724 Koszalin
- EKO-MYŚL Sp. z o.o., Dalsze 36 gm. Myślibórz

Największe nagromadzenie wyrobów azbestowych w kraju występuje m.in. na terenie województwa mazowieckiego. Tymczasem na Mazowszu funkcjonuje jedno składowisko przyjmujące odpady zawierające azbest znajdujące się w Rachocinie w powiecie sierpeckim.

Utworzenie kwatery do składowania odpadów azbestowych przewiduje się także w msc. Oględa gm. Przasnysz. Będzie to jeden z elementów instalacji do kompleksowego

zagospodarowania odpadów powstających na terenie gmin należących do Międzygminnego Związku Regionu Ciechanowskiego.

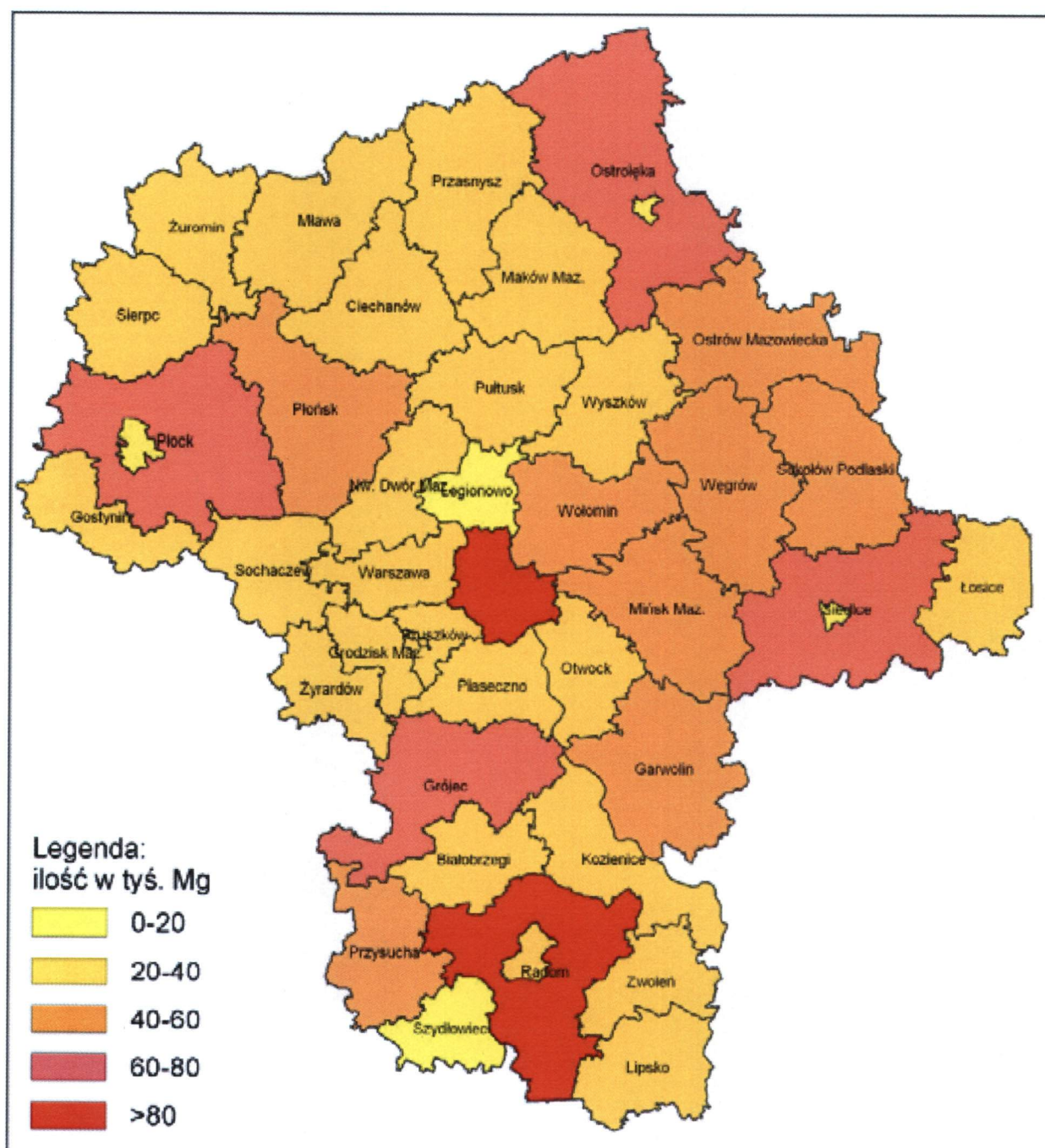
W dniu 24 czerwca 2009 roku w rejestrze związków międzygminnych prowadzonym przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, pod pozycją 293 zarejestrowany został Międzygminny Związek Regionu Ciechanowskiego. Celem związku jest realizacja projektu pn. „Budowa zintegrowanego systemu gospodarki odpadami komunalnymi dla gmin regionu ciechanowskiego”. W ramach zintegrowanego systemu gospodarki odpadami komunalnymi przewidziana jest budowa instalacji składającej się z kilku elementów. Będzie to: Regionalny Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Woli Pawłowskiej (linia sortownicza, linia do produkcji paliwa alternatywnego z odpadów i kompostownia), zakład demontażu i segregacji odpadów wielkogabarytowych, sprzętu elektrycznego i elektronicznego w Płocochowie (gm. Pułtusk), zakład przeróbki odpadów budowlanych i przemysłowych w Makowie Mazowieckim oraz **kwatery odpadów niebezpiecznych (azbestu) w Oględzie (gm. Przasnysz).**

Na podstawie opracowanej w 2010 r. „Koncepcji stacji przeładunkowej wraz z kwaterą składowania azbestu na terenie składowiska odpadów w Oględzie, powiat przasnyski” przyjęto zagłębienie kwatery do 6 m poniżej poziomu terenu. Założono realizację kwatery o wymiarach 70 m x 50 m. Przewiduje się utwardzenie podłoża kwatery płytami drogowymi, stopniowo demontowanymi w miarę zapełniania kwatery. Ma to na celu ułatwienie poruszania się wózka widłowego lub ładowarki.

IŁOŚĆ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST W UKŁADZIE WOJEWÓDZKIM

ILOŚĆ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO W UKŁADZIE POWIATOWYM

5.5. Odpowiedzialność prawna

Zgodnie z zapisami tytułu VI ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (j. t. Dz. U. z 2008 r. Nr 25 poz. 150 ze zm.) w przypadkach nieprzestrzegania nałożonych na jednostki organizacyjne i osoby fizyczne obowiązków w zakresie bezpiecznego wykorzystania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz obowiązków

sprawozdawczości w tym zakresie przewiduje się odpowiedzialność karną t.j. kary aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny orzekane na podstawie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz odpowiedzialność administracyjną poprzez wstrzymanie prowadzonej przez podmiot korzystający ze środowiska lub osobę fizyczną działalności powodującej pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrażającej życiu lub zdrowiu ludzi.

Ponadto do odpowiedzialności za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

6. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Czerwonka.

6.1. Określenie szacunkowej ilości azbestu

Dane o ilości i miejscu występowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Czerwonka uzyskano na podstawie spisu z natury w terenie, w miejscach występowania wyrobów zawierających azbest. Spis został przeprowadzony w miesiącach: lipcu i sierpniu 2012 r.

Z powyższych ustaleń wynika, że łącznie na terenie Gminy znajduje się ponad 232 tys. m² wyrobów zawierających azbest. Wyroby, stanowiące materiał okrywający dachy budynków mieszkalnych, gospodarczych, garaży oraz obiektów prowadzenia działalności gospodarczej, występują we wszystkich miejscowościach gminy. Są to w przeważającej części płyty azbestowo-cementowe faliste, rzadziej płyty płaskie, często potocznie zwane eternitem. Nazwa ta jest używana w dalszej części Programu jako równoznaczna i zamienna dla płyt azbestowo-cementowych.

Na terenie Gminy nie ma nieruchomości będących własnością Polskich Kolei Państwowych i Ministerstwa Obrony Narodowej.

Po przeliczeniu pozyskanych danych, biorąc pod uwagę, iż 1 m² płyt azbestowych daje ciężar ok. 11 kg, na terenie Gminy Czerwonka znajduje się na obiektach osób fizycznych i innych jednostek w przybliżeniu **2558 Mg** wyrobów zawierających azbest.

Inwentaryzacja azbestu na terenie Gminy Czerwonka, posesje osób fizycznych, powierzchnia wyrobów zawierających azbest (stan na 30.08.2012 r.)

Lp.	Miejscowość	Ilość wyrobów zawierających azbest (m ²)
1	Adamowo	2183
2	Budzyno	15746
3	Budzyno-Bolki	9733
4	Budzyno-Lipniki	5071
5	Cieciórki Szlacheckie	5074
6	Cieciórki Włociańskie	4771
7	Ciemniewo	1946
8	Czerwonka Szlachecka	12731
9	Czerwonka Włociańska	9993
10	Dąbrówka	26042
11	Guty Duże	8990
12	Guty Małe	9448
13	Jankowo	18647
14	Janopole	9802
15	Kawęczyn	4208
16	Krzyżewo-Jurki	7736
17	Krzyżewo-Marki	4048
18	Lipniki	8692
19	Mariampole	2780
20	Nowe Zacisze	1986
21	Perzanowo	26610
22	Ponikiew Wielka	3130
23	Sewerynowi	2973
24	Soje	3566
25	Tłuszcz	11021
26	Ulaski	15638

Zróznicowanie ilości występujących wyrobów azbestowo-cementowych na działkach osób fizycznych Gminy Czerwonka jest dosyć duże. Wynika to m. in. z wielkości

poszczególnych miejscowości, liczby budynków mieszkalnych i gospodarczych na działkach oraz szczególnych sytuacji indywidualnych. Wśród zabudowy przeważają budynki jednorodzinne i towarzyszące im często zabudowania gospodarcze. Najczęstszymi przypadkami są sytuacje, w których płyty azbestowo-cementowe występują zarówno na budynku mieszkalnym jak i gospodarczym. Nieco mniej jest przypadków, w których eternit znajduje się na obiektach gospodarczych właściciel posesji, a nie ma go na budynku mieszkalnym. Najmniej liczne są sytuacje, kiedy płyty azbestowo-cementowe występują tylko na budynku mieszkalnym.

W inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest posłużono się działkami geodezyjnymi. Występują także miejsca z budynkami pokrytymi płytami azbestowo-cementowymi poza posesjami z nadanymi numerami posesji.

Szczegółowy wykaz właścicieli, zarządców lub użytkowników obiektów budowlanych, na których występują wyroby zawierające azbest dostępny jest w Urzędzie Gminy Czerwonka, na samodzielnym stanowisku ds. ochrony środowiska.

Dane o wyrobach zawierających azbest z uwzględnieniem numerami działek i obrębów zostały wprowadzone do centralnej Bazy Azbestowej.

Przyjęcie i realizacja niniejszego Programu umożliwi kontrolę bieżącego stanu i usuwania azbestu z poszczególnych działek.

Wyroby azbestowe występujące na posesjach podmiotów gospodarczych.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest znajdujących się na posesjach osób prawnych pozostaje w gestii tych podmiotów. Jest to nieco inaczej niż w przypadku tych wyrobów na posesjach osób fizycznych, przy usuwaniu których mieszkańcy mogą uzyskać pełniejsze wsparcie organizacyjne Gminy. Stąd kwestia występowania wyrobów zawierających azbest na posesjach osób prawnych ta została w Programie tylko zasygnalizowana. Oczywiście właściciele podmiotów gospodarczych posiadający wyroby azbestowe mogą skorzystać z wybranych informacji zawartych w niniejszym Programie. Podmioty gospodarcze mogą występować samodzielnie i bezpośrednio do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska o pomoc finansową w usunięciu i unieszkodliwieniu wyrobów zawierających azbest.

6.2. Finansowe aspekty realizacji programu

Założono, że usuwanie wyrobów zawierających azbest będzie odbywać się w latach 2012 – 2032. W tym czasie Gmina Czerwonka przewiduje możliwość wsparcia finansowego. Wsparcie dotyczyć będzie całkowitego lub częściowego sfinansowania kosztów: demontażu, zabezpieczenia, transportu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest. Dofinansowanie odbywać się będzie ze środków funduszy zewnętrznych np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w przypadku ich pozyskania.

Zmiana ustawy o odpadach spowodowała, że dotychczasowe zezwolenia na wytwarzanie odpadów wydawane przez Starostów na teren danego powiatu zastąpiono decyzjami na świadczenie usług związanych z wytwarzaniem odpadów wydawanymi przez Marszałków Województw. Zezwolenia obowiązują na terenie całego kraju.

W celu ustalenia kosztów usunięcia wyrobów zawierających azbest uzyskano informacje od kilku firm posiadających zezwolenie na wytwarzanie tego typu odpadów.

Pod uwagę wzięta została cena demontażu azbestu, pakowanie, transport i utylizacja na składowisku. Ze względu na brak w powiecie odpowiedniego składowiska dla odpadów azbestowych firmy prowadzące działalność związaną z usuwaniem odpadów azbestowych zmuszone są wywozić te problemowe odpady na odległe składowiska.

Opłaty za usunięcie płyt azbestowo-cementowych zależą od kilku czynników, m.in. ilości jednorazowo usuwanych płyt, wysokości budynku, jednostki koordynującej zadanie. Koszty rysują się inaczej dla właścicieli prywatnych i samorządów, dlatego należy ustalić je indywidualnie z firmą, która będzie za to zadanie odpowiedzialna.

Średni koszt usunięcia 1m² płyty cementowo-azbestowej wynosi ok. **15 zł brutto**. Na kwotę tę składa się:

- cena demontażu, zapakowania płyt: **6 zł/m²**
- transport: **4 zł/m²**
- utylizacja na składowisku: **5 zł/m²**

Przy utylizacji dużych ilości azbestu cena podlega negocjacji.

Cena demontażu uzależniona jest również od wysokości budynku, gdyż przy zabudowie wysokiej konieczne jest rozstawienie rusztowań, co także wiąże się z dodatkowymi kosztami.

Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest, przy przyjęciu jednostkowych kosztów wykonania usługi wynoszącej 15 zł brutto za demontaż, transport i unieszkodliwienie 1 m² płyt eternitu będzie wynosił:

$$232\ 565\ \text{m}^2 \times 15\ \text{zł/m}^2 = 3.488.475\ \text{zł.}$$

Biorąc pod uwagę, że realizacja programu potrwa jeszcze 20 lat, to należy przyjąć, iż rocznie powinno być usuwane około 11628 m² tj. ok. 128 Mg pokryć dachowych. Przy tych założeniach średni roczny koszt realizacji programu będzie wynosił:

$$11\ 628\ \text{m}^2 \times 15\ \text{zł/m}^2 = 174.420\ \text{zł}$$

7. Założenia programu

Realizacja „Programu” będzie procesem długofalowym ze względu na ograniczone możliwości finansowe zarówno samorządu jak i mieszkańców. Jego realizacja będzie zgodna z przyjętym celem i przebiegać będzie poprzez spełnienie następujących zadań:

1. Inwentaryzacja i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest, uaktualniana corocznie

Podstawą dla opracowania „Programu” była przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i stworzenie bazy danych o ich lokalizacji. Baza danych będzie uaktualniana corocznie poprzez usuwanie wyrobów azbestowo-cementowych zdjętych z budynków na danej działce. Wykreślane będą z bazy gospodarstwa, które w danym roku usunęły całkowicie azbest ze swoich obiektów.

2. Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania

System edukacji realizowany będzie poprzez utworzenie zakładki tematycznej na stronie internetowej Gminy, która będzie zawierała:

- akty prawne dotyczące azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- informacje o zagrożeniu, jakie niesie ze sobą azbest,

- bieżące informacje o działaniach Gminy podjętych w celu zlikwidowania azbestu; na stronie internetowej, na tablicy ogłoszeń, na zebraniach wiejskich oraz przez sołtysów,
- wzory wniosków na dofinansowanie demontażu, transportu i utylizacji wyrobów zawierających azbest,
- wzór / druk informacji w sprawie wyrobów zawierających azbest.

3. Podjęcie działań w celu pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu

Źródła finansowania inwestycji ekologicznych można podzielić na trzy grupy:

- publiczne – np. pochodzące z budżetu państwa, gminy lub pozabudżetowych instytucji publicznych,
- prywatne – np. z banków komercyjnych, funduszy inwestycyjnych, towarzystw leasingowych,
- prywatno – publiczne – np. ze spółek prawa handlowego z udziałem gminy.

W Polsce najczęstszymi formami finansowania inwestycji ekologicznych są:

- fundusze własne inwestorów,
- pożyczki, dotacje i dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów udzielane przez Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- kredyty preferencyjne udzielane np. przez Bank Ochrony Środowiska (BOŚ S.A.) z dopłatami do oprocentowania lub ze środków donatorów, kredyty komercyjne, kredyty konsorcjalne,
- zagraniczna pomoc finansowa udzielana poprzez fundacje i programy unijne.

1) Środki z budżetu państwa

Planowane wydatki z budżetu państwa w okresie do 2032 roku ograniczone zostały do czterech zadań:

- ✓ wydatki na finansowanie działalności Głównego Koordynatora określone w krajowym „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”,
- ✓ wydatki na działalność informacyjno – popularyzacyjną w mediach dotyczącą bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów ich usuwania, a także informacji o szkodliwości azbestu i sposobów chronienia przed narażeniem na jego emisję,

- ✓ wydatki na opracowanie (lub udział) terenowych planów ochrony przed szkodliwością azbestu i programów usuwania wyrobów zawierających azbest, a także szkolenia pracowników administracji publicznej (szczebla centralnego i wojewódzkiego) w zakresie szczegółowych przepisów i procedur dotyczących azbestu,
- ✓ wydatki na opracowanie programów zdrowotnych i utworzenie ośrodka oceny ryzyka.

2) Środki z funduszy ochrony środowiska

Fundusze ekologiczne są najbardziej znanym i wykorzystywanym źródłem dotacji i preferencyjnych kredytów dla podmiotów podejmujących inwestycje ekologiczne. Wpływa na to: ilość środków finansowych jaką dysponują fundusze, warunki udostępniania środków finansowych pożyczkobiorcom oraz procedury dochodzenia do uzyskania finansowego wsparcia funduszu. Bliskość funduszy i ich regionalny charakter (fundusze wojewódzkie) ma także znaczenie dla ich wyróżnienia w gronie inwestorów ekologicznych.

Środki te powstają z opłat za korzystanie ze środowiska, ponoszonych zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2008 r., Nr 25 poz.150 ze zm.) przez prowadzących działalność gospodarczą. Opłaty te stanowią dochód Narodowego i Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Jedną z możliwości wydatkowania tych środków jest ich przeznaczenie na pokrycie kosztów realizacji przedsięwzięć związanych z usuwaniem azbestu z terytorium kraju, w tym na budowę składowisk odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

a) Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) jest największą w Polsce instytucją finansującą przedsięwzięcia z dziedziny ochrony środowiska. Zakres działania Funduszu obejmuje finansowe wspieranie przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu ogólnokrajowym oraz ponadregionalnym.

Podstawowymi formami finansowania zadań proekologicznych przez NFOŚiGW są preferencyjne pożyczki i dotacje, ale uzupełniają je inne formy finansowania, np. dopłaty do preferencyjnych kredytów bankowych, uruchamianie ze swych środków linii kredytowych w bankach czy zaangażowanie kapitałowe w spółkach prawa handlowego. NFOŚiGW administruje również środkami zagranicznymi przeznaczonymi na ochronę środowiska w Polsce, pochodzącymi z pomocy zagranicznej.

Środki, którymi dysponuje NFOŚiGW, pochodzą głównie z opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych. Przychodami Narodowego Funduszu są także wpływy z opłat produktowych oraz wpływy z opłat i kar pieniężnych.

b) Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Od roku 1993 WFOŚiGW posiadają osobowość prawną co umożliwiło im udzielanie, obok dotacji, także pożyczek preferencyjnych. Rolą **wojewódzkiego funduszu** jest wspieranie finansowe przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu regionalnym, a podstawowym źródłem ich przychodów są wpływy z tytułu:

- opłat za składowanie odpadów i kar związanych z niezgodnym z przepisami prawa ich składowaniem;
- opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian oraz za szczególne korzystanie z wód i urządzeń wodnych, a także z wpływów z kar za naruszanie warunków korzystania ze środowiska.

Dochodami WFOŚiGW mogą być także środki z tytułu: posiadania udziałów w spółkach, odsetek od udzielanych pożyczek, emisji obligacji, zysków ze sprzedaży i posiadania papierów wartościowych, zaciągania kredytów, oprocentowania rachunków bankowych i lokat, wpłat z innych funduszy, wpływów z przedsięwzięć organizowanych na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, dobrowolnych wpłat, zapisów i darowizn osób fizycznych i prawnych, świadczeń rzeczowych i środków pochodzących z fundacji, innych dochodów określonych przez Radę Ministrów.

Z WFOŚiGW mogą być przyznane dotacje na usuwanie azbestu, jeżeli zadanie jest realizowane przez:

- samorządy terytorialne,
- celowe związki oraz stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
- komunalne jednostki organizacyjne,
- podmioty mające status organizacji pożytku publicznego.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie prowadzi nabór wniosków o przyznanie dofinansowania działań z zakresu unieszkodliwiania azbestu na terenie województwa mazowieckiego. Zadania polegające na usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu będą dofinansowane w formie dotacji w wysokości do 100% kosztów kwalifikowanych. Kosztami kwalifikowanymi są:

- a. koszt demontażu płyt azbestowych;
- b. koszt przewiezienia azbestu z miejsca demontażu do miejsca unieszkodliwienia;

- c. koszt unieszkodliwienia azbestu;
- d. koszt zbiórki azbestu.

3) Środki z Unii Europejskiej

Inicjatywy samorządów oraz instytucji publicznych w zakresie gospodarki odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest, mogą być realizowane przy współudziale środków pochodzących z Funduszy Strukturalnych

Środki finansowe mogą być wykorzystane na budowę, modernizację, rekultywację lub likwidację składowisk odpadów, kompleksowy system zagospodarowania odpadów czy remont obiektów użyteczności publicznej (np. z wymianą elementów konstrukcyjnych zawierających azbest) oraz projektów związanych m. in. z modernizacją obiektów użyteczności publicznej, które mogą być powiązane z usuwaniem azbestu.

Programowanie pomocy na lata 2007 - 2013 oraz w perspektywie budżetu na lata 2014 – 2020 przewiduje możliwości pozyskania środków unijnych na projekty związane z mieszkalnictwem. Wprowadzenie w programach operacyjnych działań związanych z mieszkalnictwem może być szansą na pozyskanie środków w formie dotacji na działania związane z bezpiecznym usuwaniem wyrobów zawierających azbest z budynków mieszkalnych.

Również w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW) istnieje możliwość sfinansowania kosztów związanych z bezpiecznym usuwaniem azbestu jako części realizowanej operacji, w ramach następujących działań:

- a) działanie: Modernizacja gospodarstw rolnych,
- b) działanie: Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej,
- c) działanie: Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw.

4) Banki

Coraz więcej banków wykazuje zainteresowanie inwestycjami w zakresie ochrony środowiska. Dzięki współpracy z funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej rozszerzają one swoją ofertę kredytową o kredyty preferencyjne przeznaczone na przedsięwzięcia proekologiczne oraz nawiązują współpracę z podmiotami angażującymi swoje środki finansowe w ochronie środowiska (fundacje, międzynarodowe instytucje finansowe). Szczególną rolę na rynku kredytów na inwestycje proekologiczne odgrywa Bank

Ochrony Środowiska. Oferuje on najwięcej środków finansowych w formie preferencyjnych kredytów i dysponuje zróżnicowaną ofertą dla prywatnych i samorządowych inwestorów, a także osób fizycznych.

Gmina Czerwonka podejmie starania w celu pozyskania funduszy zewnętrznych na usuwanie, transport i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z:

- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
- i innych

Aktualnie podstawową formą uzyskania funduszy na usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierający azbest jest ubieganie się o nie w corocznym naborze wniosków o dotację z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Najbliższy wniosków nabór jest przewidziany na początku 2013 r. W tym celu Gmina zbierze dane o liczbie chętnych na usunięcie wyrobów zawierających azbest z posesji i złoży wniosek do Funduszu. Po ewentualnym pozyskaniu funduszy, wyłoni wykonawcę prac związanych z usunięciem wyrobów zawierających azbest.

W momencie ewentualnego pozyskania funduszy z innych źródeł niż WFOŚiGW kwota przeznaczona na realizację „Programu” ulegnie zwiększeniu przyspieszając proces usuwania azbestu z terenu Gminy Czerwonka.

4. Pomoc w pozyskiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym i innym posiadaczom zasobów mieszkaniowych oraz przedsiębiorcom na wymianę pokryć dachowych oraz płyt elewacyjnych z azbestu

Osoby fizyczne i inni posiadacze zasobów mieszkaniowych oraz przedsiębiorcy mogą liczyć na dofinansowanie w postaci dotacji, kredytów i pożyczek preferencyjnych na wymianę pokryć dachowych i elewacji zawierających azbest. Wszyscy zainteresowani poszukiwaniem źródeł finansowania będą mogli skorzystać z pomocy i informacji udzielanych przez pracowników Urzędu Gminy.

5. Niedopuszczanie do powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest

Działanie realizowane będzie poprzez:

- edukację społeczną w zakresie postępowania z odpadami zawierającymi azbest, co powinno wyeliminować powstawanie „dzikich” wysypisk tych odpadów,
- przeprowadzanie bieżącego monitoringu występowania „dzikich” wysypisk, a w przypadku stwierdzenia wysypisk zawierających odpady azbestowe będą one likwidowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

6. *Monitoring i ocena realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czerwonka”.*

Elementem zarządzania „Programem” jest jego systematyczne monitorowanie. W ramach działań monitoringowych określone zostaną zmiany ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Czerwonka w kolejnych latach tj.:

- ilość zutilizowanych w danym roku odpadów zawierających azbest,
- ilość wyrobów zawierających azbest pozostałych do likwidacji.

Program będzie realizowany i monitorowany przez pracowników Referatu Rozwoju Rolnictwa i Infrastruktury, Planowania Przestrzennego, Rolnictwa, Gospodarki Gruntami i Ochrony Środowiska Urzędu Gminy Czerwonka przy współpracy z sołtysami i radnymi. Aktualizacji niniejszego Programu będzie następowała celem dostosowania do obowiązującego stanu prawnego i możliwości finansowych i organizacyjnych.

Co 2 lata będzie przedkładany Radzie Gminy raport przedstawiający wyniki realizacji „Programu”.

8. Harmonogram rzeczowy realizacji zadania

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji
1.	Szczegółowa inwentaryzacja i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest, uaktualniana corocznie	2012
2.	Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania	2012–2032
3.	Podjęcie działań w celu pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu,	2012 - 2020
4.	Pomoc w pozyskiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym, innym posiadaczom zasobów mieszkaniowych oraz przedsiębiorcom na wymianę pokryć dachowych oraz płyt elewacyjnych z azbestu	2012 - 2020
5.	Niedopuszczanie do powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest	2012–2032
6.	Monitoring i ocena realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czerwonka”	co 2 lata

9. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Usuwanie wyrobów zawierających azbest stanowi w ostatnich latach priorytet w walce z odpadami niebezpiecznymi ze względu na zagrożenie zdrowia ludzi i ochronę środowiska. Okres usunięcia wyrobów azbestowych na terytorium Polski określono na lata 2003 – 2032.

„Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czerwonka” powstał w ramach działania niezbędnego do realizacji tego zadania. Program dotyczy jednostki terytorialnej, jaką jest gmina.

Gmina Czerwonka jest gminą wiejską położoną w powiecie makowskim, w województwie mazowieckim. Leży ona na Nizinie Północno-Mazowieckiej pomiędzy doliną Orzyca i Narwi na Wysoczyźnie Ciechanowskiej i zajmuje obszar około 110,6 km² (11.059 ha)..

Gmina Czerwonka jest gminą typowo rolniczą, gdzie występują duże, specjalistyczne gospodarstwa rolne będące wizytówką naszej gminy

Opracowanie programów usuwania azbestu stanowi jedno z zadań samorządu gminnego określonych w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” przyjętym przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 lipiec 2009 r. W „Programie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czerwonka” zawarto podstawowe informacje na temat azbestu, kierunkach zastosowania wyrobów azbestowych oraz jego wpływie na zdrowie człowieka. Wskazano o obowiązujące przepisy prawne i wymogi stawiane dla postępowania z wyrobami zawierającymi azbest. Przedstawiono zinventaryzowane szacunkowe ilości wyrobów azbestowych występujących na terenie Gminy Czerwonka oraz obliczono szacunkowy koszt usunięcia tych wyrobów.

Szacunkową ilość i miejsce występowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Czerwonka uzyskano na podstawie spisu z natury w terenie, w miejscach występowania wyrobów zawierających azbest. Spisu dokonano w miesiącach lipiec i sierpień 2012 r. Z dokonanych ustaleń wynika, że łącznie na terenie Gminy znajduje się ponad 232 tys. m² wyrobów zawierających azbest. Wyroby, stanowiące materiał okrywający dachy budynków, występują we wszystkich miejscowościach gminy. Są to w przeważającej części płyty azbestowo-cementowe faliste, rzadziej płyty płaskie.

Na terenie Gminy nie ma nieruchomości będących własnością Polskich Kolei Państwowych i Ministerstwa Obrony Narodowej.

Po przeliczeniu pozyskanych danych, biorąc pod uwagę, iż 1 m² płyt azbestowych daje ciężar ok. 11 kg, na terenie Gminy Czerwonka znajduje się na obiektach osób fizycznych i innych jednostek ponad **2558 Mg** wyrobów zawierających azbest.

Zróżnicowanie ilości występujących wyrobów azbestowo-cementowych na działkach osób fizycznych Gminy Czerwonka jest dosyć duże. Wynika to m. in. z wielkości poszczególnych miejscowości, liczby budynków mieszkalnych i gospodarczych na działkach oraz szczególnych sytuacji indywidualnych. Najczęstszymi przypadkami są sytuacje, w których płyty azbestowo-cementowe występują zarówno na budynku mieszkalnym jak i gospodarczym. Nieco mniej jest przypadków, w których eternit znajduje się na obiektach gospodarczych właściciel posesji, a nie ma go na budynku mieszkalnym. Najmniej liczne są sytuacje, kiedy płyty azbestowo-cementowe występują tylko na budynku mieszkalnym.

Z informacji uzyskanych w terenie wynika, że jest spore zainteresowanie wśród mieszkańców możliwością wymiany posiadanego materiału na dachach obiektów z płyt azbestowo-cementowych na inne – bezazbestowe. Część społeczeństwa zwracała jednak uwagę na wysokie koszty związane z wymianą okrywy dachowej na bardziej ekologiczną.

Szczegółowy wykaz właścicieli, zarządców lub użytkowników obiektów budowlanych, na których występują wyroby zawierające azbest dostępny jest w Urzędzie Gminy Czerwonka, na samodzielnym stanowisku ds. ochrony środowiska.

Dane o wyrobach zawierających azbest z uwzględnieniem numerami działek i obrębów zostały wprowadzone do centralnej Bazy Azbestowej.

Przyjęcie i realizacja niniejszego Programu umożliwi kontrolę bieżącego stanu i usuwania azbestu z poszczególnych działek.

Założono, że usuwanie wyrobów zawierających azbest będzie odbywać się w latach 2012 – 2032. W tym czasie Gmina Czerwonka przewiduje możliwość wsparcia finansowego. Wsparcie dotyczyć będzie całkowitego lub częściowego sfinansowania kosztów: demontażu, zabezpieczenia, transportu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest. Dofinansowanie odbywać się będzie ze środków funduszy zewnętrznych np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w przypadku ich pozyskania.

W celu ustalenia kosztów usunięcia wyrobów zawierających azbest uzyskano informację od kilku firm posiadających zezwolenie na wytwarzanie tego typu odpadów.

Pod uwagę wzięta została cena demontażu azbestu, pakowanie, transport i utylizacja na składowisku. Ze względu na brak w powiecie odpowiedniego składowiska dla odpadów

azbestowych firmy prowadzące działalność związaną z usuwaniem odpadów azbestowych zmuszone są wywozić te problemowe odpady na odległe składowiska.

Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy, przy przyjęciu jednostkowych kosztów wykonania usługi wynoszącej 15 zł brutto za demontaż, transport i unieszkodliwienie 1 m² płyt eternitu będzie wynosił **3.488.475 zł**.

Biorąc pod uwagę, że realizacja programu potrwa jeszcze 20 lat, to należy przyjąć, iż rocznie powinno być usuwane około 11628 m² tj. ok. 128 Mg pokryć dachowych. Przy tych założeniach średni roczny koszt realizacji programu będzie wynosił **174.420 zł**.

„Program” ma na celu również zapoznanie z przepisami prawnymi dotyczącymi postępowania przy użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz wynikającymi z nich procedurami, aby uniknąć sytuacji np. niewłaściwego ich demontażu, a tym samym zagrożenia zdrowia ludzkiego.

Wskazano również możliwości pozyskania środków z różnych źródeł na usuwanie wyrobów azbestowych.

W opracowaniu zawarto harmonogram najważniejszych zadań do realizacji w rozbiciu na poszczególne lata.

„Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czerwonka” będzie poddawany aktualizacji m. in. o:

- obowiązujące przepisy,
- dane dotyczące zmian ilości wyrobów azbestowych występujących na terenie Gminy,
- możliwości pozyskania funduszy.

Realizacja „Programu” będzie procesem długofalowym ze względu na ograniczone możliwości finansowe zarówno samorządu jak i mieszkańców. Prowadzona będzie także kampania informacyjno edukacyjna skierowana do mieszkańców Gminy.

10. Podsumowanie

Pomimo wprowadzenia zakazu stosowania azbestu w nowych budynkach i technologiach będzie on elementem struktury wielu obiektów jako materiał wbudowany jeszcze przez kilkadziesiąt lat. Należy pamiętać, że nie jest szkodliwa sama obecność w lub na budynku materiałów zawierających azbest. Niebezpieczeństwo pojawia się w wyniku nieprawidłowego obchodzenia się z tymi elementami, na skutek czego mogą one stać się niebezpieczne będąc źródłem emisji włókien azbestowych do powietrza.

Bardzo ważne jest zastosowanie się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie przez jednostki samorządowe skutecznych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Istotna jest również świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy, pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia. Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zaproponowana forma dofinansowania dla właścicieli obiektów i urzędów zawierających azbest, stawia jako warunek pomocy, spełnienie wszystkich wymogów formalnych dotyczących informowania o tych wyrobach oraz prowadzenia prac przy usuwaniu azbestu. Upowszechnienie programu będzie skutkowało podnoszeniem świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją i usuwaniem azbestu. Przewiduje się, że w następnych latach do Urzędu Gminy będzie wpływać coraz więcej zgłoszeń dotyczących zamiaru wymiany pokrycia dachowego z azbestem na bezazbestowe. Pozwoli to lepiej poznać potrzeby w tym zakresie, precyzyjniej planować środki niezbędne do wydania na ten cel oraz stopniowo wyeliminować wyroby azbestowe z otoczenia, co jest celem programu.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1 - **Informacja o wyrobach zawierających azbest**

Załącznik nr 2 – **Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów
zawierających azbest**

Załącznik nr 3 – **Wzór oznakowania instalacji, urządzeń lub pomieszczeń zawierających
azbest lub wyroby zawierające azbest**

INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾

1. Nazwa miejsca/urządzenia/instalacji, adres²⁾:
.....
.....
2. Wykorzystujący wyroby zawierające azbest – imię i nazwisko lub nazwa i adres:
.....
.....
3. Rodzaj zabudowy³⁾:
4. Numer działki ewidencyjnej⁴⁾:
5. Numer obrębu ewidencyjnego⁴⁾:
6. Nazwa, rodzaj wyrobu⁵⁾:
7. Ilość posiadanych wyrobów⁶⁾:
8. Stopień pilności⁷⁾:
9. Zaznaczenie miejsca występowania wyrobów⁸⁾:
 - a) nazwa i numer dokumentu:
 - b) data ostatniej aktualizacji:
10. Przewidywany termin usunięcia wyrobów:
11. Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest przekazanych do unieszkodliwienia⁶⁾:
.....

.....
(podpis)

data

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uznaje się każdy wyrób zawierający wagowo 0,1 % lub więcej azbestu.

²⁾ Adres faktycznego miejsca występowania azbestu należy uzupełnić w następującym formacie: województwo, powiat, gmina, miejscowość, ulica, numer nieruchomości.

³⁾ Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, budynek mieszkalno-gospodarczy, inny.

⁴⁾ Należy podać numer działki ewidencyjnej i numer obrębu ewidencyjnego faktycznego miejsca występowania azbestu.

⁵⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,

- rury i złącza azbestowo-cementowe pozostawione w ziemi,
 - izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
 - wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
 - przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
 - szczeliwa azbestowe,
 - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
 - wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
 - papier, tektura,
 - drogi zabezpieczone (drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, po trwałym zabezpieczeniu przed emisją włókien azbestu),
 - drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczone trwale przed emisją włókien azbestu,
 - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura; podać jakie.
- ⁶⁾ Ilość wyrobów zawierających azbest należy podać w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (kg, m², m³, m.b., km).
- ⁷⁾ Według „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 oraz z 2010 r. Nr 162, poz. 1089).
- ⁸⁾ Nie dotyczy osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami. Należy podać nazwę i numer dokumentu oraz datę jego ostatniej aktualizacji, w którym zostały oznaczone miejsca występowania wyrobów zawierających azbest, w szczególności planu sytuacyjnego terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest, dokumentacji technicznej.

OCENA

Stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Miejsce/ obiekt/ urządzenie budowlane /instalacja przemysłowa:

.....

Adres miejsca/ obiektu/ urządzenia budowlanego/ instalacji przemysłowej:

.....

Pomieszczenie:

Rodzaj/nazwa wyrobu ¹⁾Ilość wyrobów (m², tony) ²⁾

Grupa / Nr	Wyrób - rodzaj	Ocena	Przyjęta punktacja
I Sposób zastosowania azbestu			
1.	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)		30
2.	Tynk zawierający azbest		30
3.	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1000 kg/m ³)		25
4.	Pozostałe wyroby z azbestem .		10
II Rodzaj azbestu			
5.	Azbest chryzotylowy		5
6.	Inny azbest (np. krokidolit)		15
III Struktura powierzchni wyrobu z azbestem			
7.	Rozluźniona (naruszona) struktura włókien		30
8.	Mocna struktura włókien, lecz bez/lub z niewystarczająco gęstą powłoką farby zewnętrznej		10
9.	Pomalowana, gęsta powłoka zewnętrzna		0
IV Stan zewnętrzny wyrobu z azbestem			
10.	Duże uszkodzenia		30 *)
11.	Małe uszkodzenia		10 **)
12.	Brak		0

V Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem			
13.	Wyrób jest przedmiotem jakis prac		15
14.	Wyrób przez bezpośrednią dostępność narażony na uszkodzenia (do wysokości 2 m)		10
15.	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne		10
16.	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania		10
17.	Wyrób narażony na działanie czynników atmosferycznych (na zewnątrz obiektu)		10
18.	Wyrób znajduje się w zasięgu silnych ruchów Powietrza		10
19.	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne		0
VI Wykorzystanie pomieszczenia			
20.	Regularnie przez dzieci, młodzież lub sportowców		35
21.	Trwałe lub częste przebywanie w pomieszczeniach innych osób		30
22.	Czasowo wykorzystywane pomieszczenie		20
23.	Rzadko wykorzystywane pomieszczenie		10
VII Usytuowanie wyrobu			
24.	Bezpośrednio w pomieszczeniu		30
25.	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem, lub innym Pokryciem		25
26.	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)		25
27.	Za zawieszonym szczelnym sufitem, lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym		10

- A.** Suma punktów oceny
B. **Stopień pilności I**
(wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie) 65 i więcej punktów
C. **Stopień pilności II**
(ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku) powyżej 35 do 60 punktów
D. **Stopień pilności III**
(ponowna ocena w terminie do 5 lat) do 35 punktów

*) Duże uszkodzenia - widoczne pęknięcia lub ubytki na powierzchni większej niż 3 % powierzchni wyrobu

***) Małe uszkodzenia - brak widocznych pęknięć, a ubytki na powierzchni mniejszej niż 3 % powierzchni wyrobu

UWAGA: podkreślić należy tylko jedną pozycję w grupie, jeśli wystąpi więcej niż jedna, podkreślić należy najwyższą punktację. Zsumować ilość punktów, ustalić ocenę końcową i stopień pilności.

.....
Oceniający nazwisko i imię

.....
Właściciel / Zarządca

.....
Adres

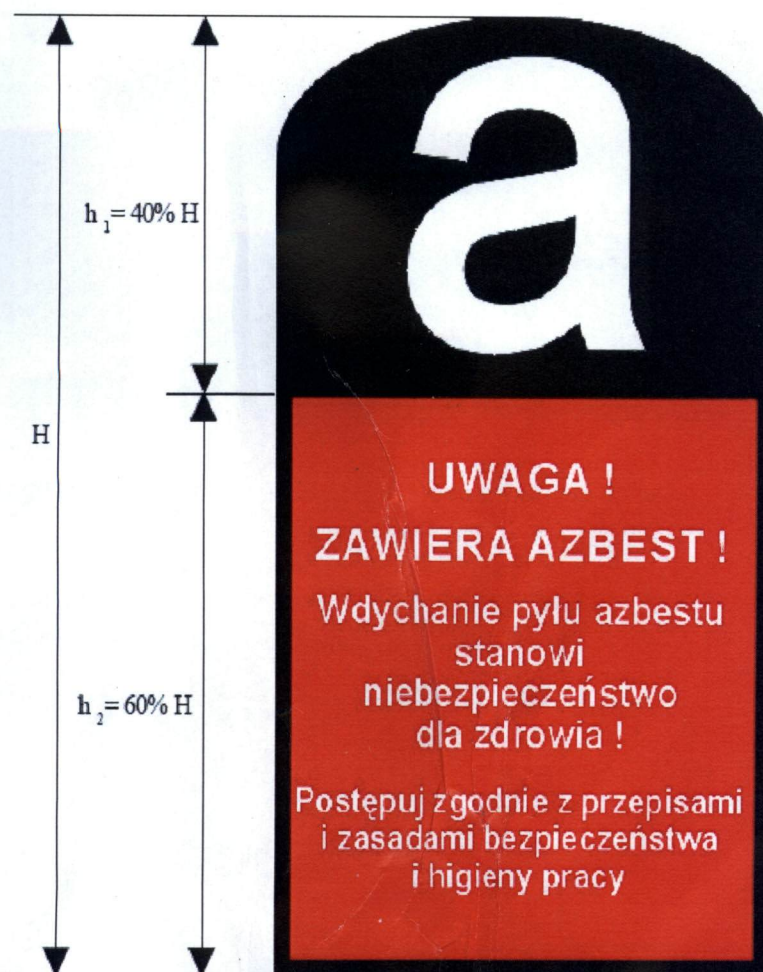
data

- według grup wyrobów przyjętych w sprawozdaniu rocznym;
- zgodnie z inwentaryzacją i sprawozdaniem rocznym

WZÓR
OZNAKOWANIA INSTALACJI, URZĄDZEŃ LUB POMIESZCZEŃ
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST LUB WYROBY ZAWIERAJĄCE AZBEST

Wszystkie wyroby zawierające azbest lub ich opakowania powinny być oznakowane w następujący sposób:

- a) oznakowanie zgodne z podanym wzorem powinno posiadać wymiary: co najmniej 5 cm wysokości (H) i 2,5 cm szerokości,
- b) oznakowanie powinno składać się z dwóch części:
 - części górnej ($h_1 = 40\% H$) zawierającej literę "a" w białym kolorze na czarnym tle,
 - części dolnej ($h_2 = 60\% H$) zawierającej standardowy napis w białym lub czarnym kolorze na czerwonym tle; napis powinien być wyraźnie czytelny,
- c) jeśli wyrób zawiera krokidolit, standardowo stosowany zwrot "zawiera azbest" powinien być zastąpiony zwrotem "zawiera krokidolit/azbest niebieski".

PRZEWODNICZĄCY RADY

Widomski
Wiesław Widomski

**Uchwała Nr XIX/162/2012
Rady Gminy Czerwonka
z dnia 27 grudnia 2012 r.**

**w sprawie przyjęcia „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy
Czerwonka na lata 2012 – 2032,,**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 18 ust. 1 w związku z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czerwonka na lata 2012 – 2032,, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Traci moc uchwała Nr V/26/2011 z dnia 10 marca 2011 r. w sprawie przyjęcia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Czerwonka na lata 2011 – 2032”.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Wiesław Wiłdomski

UZASADNIENIE

W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. Podstawowym celem tego Programu jest oczyszczenie do roku 2032 terytorium Polski z azbestu oraz usunięcie stosowanych wyrobów zawierających azbest, wyeliminowanie spowodowanych azbestem negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Polski, a ponadto sukcesywna likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym czasie, do spełnienia wymogów ochrony środowiska.

Zadania przewidziane w Programie są realizowane na trzech szczeblach: centralnym (Rada Ministrów, minister właściwy ds. gospodarki), wojewódzkim (wojewoda, samorząd województwa), lokalnym (samorząd powiatowy i samorząd gminny). W związku z powyższym na gminy, powiaty i województwa nałożony został obowiązek opracowania takiego Programu. Nadzór nad jego realizacją sprawuje właściwy wojewoda.

W celu realizacji tego zadania został opracowany „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czerwonka na lata 2012 - 2032”. Dokument ten w sposób przejrzysty ujmuje zagadnienia ściśle związane z realizacją nałożonych na gminę obowiązków. Wskazuje m.in. jego cele i zadania, ramy prawne i polskie regulacje prawne w tym zakresie w odniesieniu do zagadnień gospodarowania azbestem na terenie gminy. Wskazuje ponadto aktualny stan w zakresie wyrobów zawierających azbest oraz określa harmonogram realizacji programu.

Biorąc powyższe pod uwagę zasadne jest podjęcie niniejszej Uchwały i wdrożenie jej do realizacji.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Wiesław Widomski